

Vlekje

Het kan niet mooier. Op 21 maart, de eerste dag van de lente, wordt het eerste lammetje geboren. Ik hoor het direct als ik die ochtend de stal binnenkom om de schapen hun dagelijkse hooiontbijt te geven. Het moederschaap is van haar wat klagelijke blaas-begroeting overgegaan op een lager, bijna binnensmonds gebrom. De boreling antwoordt met een hoog stemmetje. Altijd aandoenlijk, zo klein, zo teer, maar toch al op eigen benen. Een lam mag dan symbolisch zijn voor de kwetsbare onschuld, het is heel wat zelfstandiger dan een mensenvetus. Al na een uurtje huppelt het vrolijk met de kudde mee.

Het is een parmantig beestje, stevig op de dunne pootjes waartussen nog een stukje van de ingedroogde navelstreng hangt. Aan de knobbels boven op zijn kopje zie ik dat het een rammetje is. Hij kijkt me verbaasd aan. Zijn tere oren staan als schotelantennes op mij gericht om al die nieuwe geluiden in zijn pas geboren wereld op te vangen. Zijn snoetje heeft een eigenwijze uitdrukking door een bruine vlek precies boven zijn neus. Zo geeft hij zijn eigen naam. Vlekje zal hij heten.

Moeder stelt zich beschermend op tussen het lam en mij. Ze kent me wel, maar toch. Bij zulk kwetsbaar jong leven is niets of niemand te vertrouwen. Vlekje maakt van de gelegenheid gebruik om zich met overgave op een van moeders spenen te storten. Daarbij zwaait zijn staartje zo enthousiast heen en weer dat het lijkt alsof het een eigen leven lijdt.

Voor de begrazing van het natuurterrein bij mijn huis houd ik al jaren een paar Drentse heideschapen, een oud ras dat tot het begin van de vorige eeuw bij tienduizenden de onafzienbare heidevelden begraasde. Omstreeks 1950 was het Drentse heideschaap vrijwel uitgestorven, maar nu oefenen in natuurgebieden weer een paar kuddes hun oude ambacht uit: het in stand houden van heidevelden. Heideschapen staan nog dicht bij hun voorouders, ooit wilde bergschapen. Volwassen rammen dragen indrukwekkende, spiraalvormig gedraaide horens waarmee ze in de herfst uitmaken wie de grote versierder is in de kudde. Ook de oaien hebben horens, kleiner en sikkelvormig gebogen. Hun vacht is een vettig aandoende baal wol waardoor de dieren een wat slordige indruk maken. Het is voor mij altijd een verrassing wanneer er een lam in aantocht is, want een buikje meer of minder valt onder zo'n hoogpolig tapijt niet op. De geboorte gaat doorgaans zonder problemen. Onverwacht staat er een dertel lammetje in de stal. Zoals Vlekje nu.

Échte boeren halen hun neus op voor die 'Drenten'. Het zijn in hun ogen armoezaaiers: geen vlees aan de kont, wol net goed genoeg voor vloerkleden, doorgaans maar één lam per worp. Échte boeren houden Texelaars, zwaargewichten die twee of drie lammeren tegelijk produceren. Daar moet wel vaak de veearts aan te pas komen. Een Texelaar die op zijn rug ligt, kan niet op eigen kracht overeind komen en sterft zonder hulp na een paar uur. Eigenlijk zorgenkindjes, zoals de meeste moderne, hoogproductieve veerassen.

21 maart. Het begin van de lente. De minister van landbouw is op de televisie. Hij kondigt niet de geboorte van een lammetje aan, maar de uitbraak van mond- en klauwzeer in Nederland. Het is nu, in zijn woorden, oorlog. In een omtrek van één kilometer rond het besmette bedrijf bij Olst worden schapen, geiten, runderen en varkens 'geruimd.' Een ambtelijk eufemisme voor de grimmige werkelijkheid: alle tweehoevige dieren, ziek en gezond, wild en tam, slachtvee en troeteldieren, worden afgemaakt, vernietigd in een destructiebedrijf. Leven, achteloos geofferd op het altaar van onze afgod: het gouden kalf van de economie.

De epidemie breidt zich uit. Zou Vlekje nog leven, nu u deze Jonas leest?

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 46, 2001.